UNIVERZITA
JANA EVANGELISTY PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura
Český jazyk a literatura (jednooborové studium)
Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **15. prosinec 2021**

Jméno a příjmení:.....

Aprobace: .....

Identifikační číslo: .....

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení: **A** **B** **C** **N**

Student/-ka byl/-a seznámen/-a s výsledkem KP z ČJ

datum: podpis:

Přečtěte si přiložený text a odpovězte na následující otázky:

STYLISTIKA

1. **a)** Do které funkčněstylové oblasti patří tento text?

b) Jaké slohové postupy jsou v textu dominantní?

c) O který slohový útvar se jedná?

2. **a)** Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

b) Uveďte dílčí téma:

odstavce pod perexem ……..

předposledního odstavce ……..

posledního odstavce ……..

3. Které prostředky vertikálního členění se v textu uplatňují? Jakou mají funkci?

prostředek	funkce
……..	……
……..	……
……..	……
……..	……

4. Vysvětlete přesně funkci, kterou má v textu zvýrazněný první odstavec?

5. K následujícím výrazům z textu přiřaďte jejich adekvátní příznak. Vybírejte ze škály – výraz zastaralý, expresivní, neutrální. Některé výrazy mohou mít více než jeden příznak.

verbovat …… *proslulý* ……

rekrut …… *vyklouzl* ……

SYNTAX

1. Podtrhněte vedlejší větu/y (VV) a uveďte všechny její/jejich parametry (na úrovni VŠ).

a) *Tento malý sbor oznámil, že nechá postavit nová kasárna mezi zdmi Vatikánu a že budou určena také pro vojáky ženského pohlaví.*

VV:

VV:

b) *Současná kasárna jsou tak stísněná, že někteří příslušníci miniaturní armády musejí bydlet mimo suverénní městský stát.*

VV:

c) *Nová kasárna, která budou stát 50 milionů švýcarských franků (1,157 mld. korun), umožní celému sboru bydlet uvnitř Vatikánu a budou mít samostatné pokoje s koupelnami.*

VV:

d) *Ruth Metzler-Arnoldová, prezidentka Nadace Švýcarské gardy, která sbor finančně podporuje, a někdejší švýcarská ministryně spravedlnosti a policie, uvítala diskusi o tom, zda umožnit ženám vstup do gardy.*

VV:

VV:

2. Podtrhněte přísudek a stanovte jeho druh (DP)

a) *Švýcarská garda, bašta konzervatismu i na poměry Vatikánu, se stala od svého založení v roce 1506 proslulou institucí.*

DP:

b) *Nová kasárna, která budou stát 50 milionů švýcarských franků (1,157 mld. korun), umožní celému sboru bydlet uvnitř Vatikánu a budou mít samostatné pokoje s koupelnami.*

DP:

DP:

DP:

3. Dopište elidovaný/é výraz/y.

a) *tisknou se totiž z plastu na 3D tiskárně.* E: .....

b) *umožní celému sboru bydlet uvnitř Vatikánu a budou mít samostatné pokoje s koupelnami*

E:..... E: .....

c) *záleží na nadřízených i na papeži Františkovi.* E: .....

4. Zapište gramatickým větným vzorcem (GVV) základovou větnou strukturu (ZVS) následujících vět.

a) *Ve stávajících prostorech se o jeden nevelký pokoj dělí dva, nebo dokonce až tři gardisté.*

GVV:

b) *Od té doby sloužila Švýcarská garda, dědic švýcarské tradice poskytování žoldnéřů panovníkům Evropy, více než čtyřiceti hlavám katolické církve.*

GVV:

c) *Někteří příslušníci miniaturní armády musejí bydlet mimo suverénní městský stát.*

GVV:

5. Podtrhněte NVV a souvětí přestylizujte tak, abyste lépe vyjádřili obsahové souvislosti mezi jednotlivými větami v souvětí.

Jejich oběť přinesla papeži dostatek čas, aby vyklouzl z Andělského hradu před vojsky Svaté říše římské, když uprchl tunelem, který vedl do pevnosti Castel Sant Angelo.

6. Analyzujte stavbu této věty jednoduché.

V minulosti se už přihlásilo několik žen chtějících sloužit jako papežovy ochránkyně.

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost slov z textu:

a) *vražedně* .....

b) *oženit se* .....

c) *tři* .....

d) *že* .....

e) *alespoň* .....

2. Určete deklinační vzor níže uvedených jmen:

a) *bazilika* .....

b) *zeď* .....

c) *gardista* .....

d) *papež* .....

e) *ministryně* .....

3. Utvořte:

a) přechodník přítomný činný pro maskulinum sg.
slovesa *záležet* .....

b) přechodník minulý činný pro neutrum sg.
slovesa *dosáhnout* .....

c) imperativ pro 2. osobu sg.
slovesa *dělit* .....

4. Napište latinský ekvivalent těchto lingvistických termínů:

a) spojka .....

b) 6. pád .....

5. Uveďte:

a) příčestí trpné pro životné maskulinum v plurálu
od infinitivu *zmírnit* .....

b) 3. os. pl. oznam. zp. minulého
času rodu činného slovesa *oženit se* .....

6. Napište:

a) instrumentál plurálu substantiva *vojákyně* .....

b) nominativ plurálu (maskulinum životné)
adjektiva *městský* .....

c) genitiv plurálu substantiva *halapartna* .....

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K následujícím slovům uveďte jejich příslušné **slovotvorné charakteristiky**.

	vojákyně	*naléhání*
motivující slovo	.....	.....
slovotvorný formant	.....	.....
(včetně hláskových alternací)		
slovotvorná kategorie	.....	.....
onomaziologickorelační typ *	.....	.....
slovotvorný postup	.....	.....

(zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)*

2. **Vypište z textu:**

a) chrématonymum

b) antroponymum

c) toponymum

3. Uveďte, jaký **slohový příznak** má v současné češtině slovo *halapartna*?

4. K následujícím kompozitům přiřaďte jejich **způsob utváření**. Vybírejte přitom ze škály: a) čistá kompozice, b) komplexní způsob kompozičně-konverzní, c) komplexní způsob kompozičně-derivační.

modrožlutý *půltisíciletí*

3. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich domácí významový jednoslovný ekvivalent (téhož slovního druhu). Respektujte přitom jejich lexikální význam v textu.

armáda .....

suverénní .....

revoluce .....

FONETIKA A PRAVOPIS

1. **a)** Proveďte fonetickou transkripci následujících vět (**českou transkripční soustavou**), včetně označení slovního přízvuku.

Dům v obci obýval šestadvacetiletý mladík s rodiči a dvěma mladšími bratry, na chod domácnosti nepřispíval, naopak rodiče nutil, aby mu dávali peníze, které pak následně prohrál na automatech. Většinou rodiče vulgárně napadal, občas jim něco ukradl a vyhrožoval jim smrtí.

b) Vypište z předchozích výpovědí slova, která jsou příklonkami.

2. a) Následující slova rozložte na slabiky a podtrhněte jejich jádra (sonorní vrcholy):

vykopl zavřel výkon srkl

b) Zakroužkujte **zavřené** slabiky.

3. Uveďte **alofony fonémů n a ř** na příkladech libovolných slov:

4. Přeškrtněte termín, který **neoznačuje** jednotku řeči:
výpověď, slabika, foném, promluvový úsek.

5. Podtrhněte slova a slovní spojení, v nichž je **nutné vyslovit dvě stejné souhlásky stojící vedle sebe**.

nejjistější, babiččin, poddaný, racci, rozzlobit, Tomáš Šimek, kamenný, před domem

6. Uveďte český ekvivalent pro dané termíny a uveďte konkrétní příklad:

konsonant

antikadence

palatála

7. V následujících větách opravte všechny jazykové chyby:

Maňásky rozzářili svými barvamy celou zasklennou výlohu hračkářství na Náměstí Míru. Průvodce radili abychom si dávali pozor na zloděje. Ukazatele ve tmě nebyly vidět. Nechci digitální hodinky, ale hodinky s normálnímy ručičkamy. Na náměstí se sjely nablískané veterány. Korály vytvářely ze svých schránek celé útesy. Našimy průvodci byly dva sympatičtí mladíci. Červy napadly všechny PC programy. Mikrobi jsou vidět jen pod mikroskopi. Dnové plynuly zběsilým tempem. Prostě mu to jak se říká, vyšlo. Uvědomte si že, přestože záběr vidíte prostorově na fotografii je převeden jen do dvouch rozměrů. Ať už přijde osobně, nebo vyšle svého právního zástupce, smlouvu se nám dnes jistě podaří uzavřít. Dala jsem přečíst Ondrovy Olbrachtovi texty. Sousedovic Zbiněk je pěkný sičák, už po druhé nám rozbil okno a utekl. Víly vily věnce a Honzovy psi na ně z vily vyli. Javor babika se vyskytuje téměř v celé Evropě s vyjímkou skandinávského poloostrova. Působilo mu radost na takovou otázku odpovědět zvláště, když mohl odpovědět soukromně. Další ukazatelé se skrývaly pod větvemi stromů. O prázdninách dni utíkali neobyčejně rychle. Ve své profesy si počínal velmi sběhle. Dysharmonický vývoj osobnosti znamená nesouladný, nevyvážený vívoj jednotlivých složek osobnosti např. citové, volní a intelektové.

Papežova armáda chce verbovat i ženy

V pruhovaných modrožlutých kalhotách s vražedně vyhlížejícími halapartnami v rukou věrně brání papeže již více než půltisíciletí. Švýcarská garda, nejmenší armáda na světě s pouhými 140 muži, však zvažuje dříve nemyslitelnou věc – otevřít se ženským vojákům.

Švýcarská garda, bašta konzervatismu i na poměry Vatikánu, se stala od svého založení v roce 1506 proslulou institucí. Noví členové starobylého sboru musejí být svobodní praktikující katolíci švýcarské národnosti, ve věku od 19-30 let, vysocí přinejmenším 174 centimetrů, s ukončeným výučním oborem nebo maturitou. Musejí sloužit alespoň dva roky, chránit papeže a stát nehnutě a rovní jako svíčka ve strážních budkách před bazilikou svatého Petra. Mohou se oženit, pokud jsou starší 25 let, odsloužili v gardě minimálně tři roky, upsali se na další tři roky a dosáhli nejméně hodnosti desátníka.

Nyní přichází revoluce – tento malý sbor oznámil, že nechá postavit nová kasárna mezi zdmi Vatikánu a že budou určena také pro vojáky ženského pohlaví.

Současná kasárna jsou tak stísněná, že někteří příslušníci miniaturní armády musejí bydlet mimo suverénní městský stát. Ve stávajících prostorech se o jeden nevelký pokoj dělí dva, nebo dokonce až tři gardisté.

Nová kasárna, která budou stát 50 milionů švýcarských franků (1,157 mld. korun), umožní celému sboru bydlet uvnitř Vatikánu a budou mít samostatné pokoje s koupelnami. Rozhodnutí o náboru žen ještě nepadlo, záleží na nadřízených i na papeži Františkovi. Budoucí krok by byl v souladu s jeho naléháním, aby ženy hrály v životě katolické církve větší roli. Přizpůsobení gardistických přileb a náprsních plátů vojákyním by nemělo být problémem, tisknou se totiž z plastu na 3D tiskárně.

Ruth Metzler-Arnoldová, prezidentka Nadace Švýcarské gardy, která sbor finančně podporuje, a někdejší švýcarská ministryně spravedlnosti a policie, uvítala diskusi o tom, zda umožnit ženám vstup do gardy. K udržení početních stavů potřebují ozbrojené síly každoročně 30-35 nových rekrutů. To není lehký úkol. Přijetí žen by podle ní mohlo tento problém zmírnit. V minulosti se už přihlásilo několik žen, které by chtěly sloužit jako papežovy ochránkyně. Skutečnost, že jim to nebylo umožněno, podnítila diskusi, podotkl list Neue Zürcher-Zeitung.

Slavnostní otevření nových kasáren se má konat 6. března 2027, v den 500. výročí vyplenění Říma, kdy 147 gardistů položilo život při obraně papeže Klimenta II. Jejich oběť přinesla papeži dostatek času, aby vyklouzl z Andělského hradu před vojsky Svaté říše římské, když uprchl tunelem, který vedl do pevnosti Castel Sant Angelo. Od té doby sloužila Švýcarská garda, dědic švýcarské tradice poskytování žoldnéřů panovníkům Evropy, více než čtyřiceti hlavám katolické církve.

(Podle V. Plesníka)